

Daniel Jurewicz

Recenzja książki Tomasza Bąkowskiego „Ustawa o rewitalizacji. Komentarz”, Warszawa 2017, ss. 213

Rewitalizacja to kompleksowy, ciągły proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Jego prowadzenie może stanowić szansę na rozwój tych obszarów, uwzględniający zarówno liczne potrzeby społeczności lokalnych, jak i zagadnienia gospodarcze, przestrzenne oraz przyrodnicze. Niewątpliwie wpisuje się on więc w konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju.

Będąca przedmiotem komentarza ustawa z 9.10.2015 r. o rewitalizacji¹ jest aktem nowym, który budzi – i niewątpliwie nadal będzie stwarzał – liczne problemy natury interpretacyjnej. Komentarz profesora Tomasza Bąkowskiego powinien przynajmniej część tych wątpliwości rozwiązać. Recenzowana książka została wydana przez wydawnictwo Wolters Kluwer w serii „Komentarze praktyczne”, a jej treść z całą pewnością wpisuje się w cel tak określonej serii wydawniczej.

Jak wskazał autor komentarza, ustawa jest pierwszą regulacją, która objęła zagadnienie rewitalizacji w krajowym porządku prawnym w sposób kompleksowy. Potrzeby jej opracowania zgłaszane były przez różne środowiska od wielu lat, problem zdegradowanych terenów poprzemysłowych

nabrzmiwał bowiem również w wyniku dynamicznych zmian związanych z transformacją polskiej gospodarki. Pomimo licznych czynników o charakterze zarówno społecznym, politycznym, jak i ekonomicznym, na odrębną regulację zasad oraz trybu przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji trzeba było jednak czekać ponad 25 lat. Ustawa określa zarówno podstawy prawne, jak i formy rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Nie stanowi jednakże kompletnego uregulowania – proces rewitalizacji wymaga więc równoczesnego sto-

sowania wielu innych ustaw. Ramowy charakter regulacji ustawy pozostawia gminom duży stopień swobody w zakresie kształtowania omawianego procesu. Kierunek ten zgodny jest więc z określoną w Europejskiej Karcie Samorządu Lokalnego² zasadą decentralizacji władzy oraz z postulatami samych samorządowców.

Ustawa nie reguluje m.in. sposobu prowadzenia rewitalizacji (pozostawiając to poszczególnym samorządom) oraz kwestii jej finansowania. Ograniczoność zasobów połączona z ogromnymi potrzebami społeczności lokalnych, będącymi

¹ Ustawa z 9.10.2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1023 ze zm.) – dalej ustawa.

² Europejska Karta Samorządu Lokalnego, sporządzona w Strasburgu 15.11.1985 r., ratyfikowana przez Polskę w 1994 r. (Dz.U. z 1994 r. poz. 607).

konsekwencją m.in. pokaźnej luki infrastrukturalnej, może spowodować, że bariera finansowa może okazać się jedną z największych przeszkód w skutecznym prowadzeniu procesów rewitalizacyjnych.

Książka została przygotowana w oparciu o aktualny stan prawny, literaturę przedmiotu oraz orzecznictwo sądowe. Taki zakres źródeł i sposób ich zaprezentowania powodują, że komentarz ma wymiar znacznie szerszy niż jedynie praktyczny. W efekcie komentowana publikacja ma charakter zarówno aplikacyjny, jak i teoriopoznawczy, co należy uznać za jej niewątpliwą atut.

Lektura komentarza wskazuje na duży stopień niedookreśloności przepisów ustawy, którą to lukę autor próbuje wypełnić swym komentarzem. Regulacje ustawy budzą tak poważne wątpliwości, jak np. zawarte w art. 2 wieloznaczne pojęcie interesariuszy rewitalizacji czy też określony w art. 3 charakter zadań gmin związanych z działaniami rewitalizacyjnymi³, liczne niejasne sformułowania (budzące wątpliwości zarówno o charakterze semantycznym, jak i teleologicznym) oraz ewidentne niedoskonałości redakcyjne, niedostrzeżone w trakcie procedury legislacyjnej (patrz np. art. 5). Uwzględniając te okoliczności, na szczególną uwagę zasługuje próba rozwiania zidentyfikowanych przez autora wątpliwości w oparciu o własne uwagi i przemyślenia, jak też poglądy doktryny i orzecznictwo sądowe. Przedstawione zagadnienia nie tylko nie tracą na aktualności, lecz można wręcz stwierdzić, że zadania związane z szeroko pojętą rewitalizacją będą stanowiły jedno z poważniejszych wyzwań, z jakimi będą musiały się zmierzyć polskie gminy w najbliższych latach.

Komentarz przeznaczony jest dla wszystkich praktyków związanych z samorządem terytorialnym, w tym dla organizatorów procesów

rewitalizacyjnych. Jest również kierowany do szerokiego grona interesariuszy rewitalizacji, a więc ogółu mieszkańców, przedstawicieli sektora prywatnego, organizacji pozarządowych i przedstawicieli mediów. Niepokojącą informacją, nasuwającą się po lekturze komentarza, jest duża liczba przepisów, które powinny zostać przez ustawodawcę doprecyzowane lub zmienione. Mając to na uwadze, należy wskazać, że pośród adresatów książki powinny znaleźć się również osoby zaangażowane w proces tworzenia prawa. Teoriopoznawczy wymiar komentarza powoduje zaś, że do grona osób zainteresowanych jego wnikliwą lekturą należy również dodać przedstawicieli środowisk akademickich oraz studentów zgłębiających wiedzę m.in. z zakresu prawa, administracji, finansów publicznych czy zagospodarowania przestrzennego.

Czy narzędzia przewidziane w ustawie okażą się remedium na narosłe przez lata problemy – pokaże czas. W tym kontekście pozytywnie należy ocenić powołanie przez Prezesa Rady Ministrów w lipcu 2017 r. Międzyresortowego Zespołu do spraw Polityki Rewitalizacji „Krajowy Komitet Rewitalizacji”, którego zadaniem jest podejmowanie zadań służących ocenie funkcjonowania polityki rewitalizacji oraz wypracowaniu jej zmian. W celu powiększenia wiedzy oraz wymiany doświadczeń Ministerstwo Rozwoju, we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury i Budownictwa, uruchomiło natomiast Krajowe Centrum Wiedzy o Rewitalizacji.

Podsumowując, należy stwierdzić, że komentarz autorstwa prof. Tomasza Bąkowskiego stanowi krytyczne, autorskie i wielopłaszczyznowe podejście do komentowanych przepisów ustawy i stanowi ciekawą lekturę kierowaną do szerokiego grona odbiorców. Polemiczne spojrzenie autora na przedstawianą problematykę powoduje, iż komentarz jest pozycją nie tylko interesującą, lecz także stanowiącą ważny wkład w literaturę przedmiotu, w której istnieją pokaźne luki.

³ Uznanie tych zadań za zadania własne gminy budzi wątpliwości w zakresie adekwatności ciężaru nakładanego na gminę.

dr Daniel Jurewicz

jest wykładowcą w Zakładzie Finansów i Rachunkowości Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku oraz Prezesem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy.